

Hivatássá lett gyűjtőszervenvedély

Haas János egy napilap szerkesztőségét cserélte képgalériára

Pályaváltó

Hámor Szilvia

Egy vasárnapi ebédnél a megta-
karításokról esett szó, amikor
mostohaapja megjegyezte: ha
neki felesleges pénze lenne, ké-
pet venne. De csakis Czóbelt.
Haas János elgondolkozott ezen
az ötleten. Akkor már nagyjából
négy éve dolgozott az egyik
nagy nyomdában, és némi pénzt
is összegyűjtött. Szabadnapján
betért a körúti képbizományiba
– 1973-ban talán összesen három
ilyen volt a városban –, és ott va-
lóban talált egy Czóbel Béla-
festményt. Tizenötezer forint
volt, alig fele a megspórolt pénz-
ének. Szinte szemügyre sem
vette az alkotást, nyomban meg-
vette. Otthon azután elkezdtek
barátkozni – ő meg a kép –, és
rájött, ebből hosszán tartó kap-
csolat lesz.

Elkapta a gyűjtőszervenvedély –
már amennyire szakmunkásfi-
zetéséből megengedhette ma-
gának – rendszeres látogatója
lett a kevés számú galériának és
a szép számú kiállitásnak. Kez-
detben nem nagyon fordult
szakértőkhöz annak kipuhato-
lására, hogy értékálló alkotást
vesz-e, a vásárlás egyetlen
szempontja az volt, neki tet-
szik-e a kép. A szívéhez közelál-
lóknak a két világháború közöt-
ti – és főleg a szentendrei cso-
porthoz tartozó – festők bizo-
nyultak. Persze csak a „kisebb”
nevekre tellett, de – szerinte –
ez korántsem jelenti azt, hogy
másodvonalbeli alkotók lenné-
nek. Elkezdett elméleti szinten
is felkészülni a korból, a stílu-
sokból és az alkotókból, mű-
gyűjtőkkel, művészekkel, mű-
vészözvegyekkel összejárni.
Ám ez még mindig csak hobbi
volt, bár egyre tudatosabban
építette a gyűjteményt.

Közben három műszakban
dolgozott a nyomdában, elvé-
gezte a marxista-leninista esti
egyetemen a filozófiaszakosí-
tót – nekem érdekes volt, jegy-
zi meg kis dacos fintorral –
majd az újságíró-iskola tör-
delőszerkesztői tanfolyamát.
1981-ben igent mondott egy ki-
sebb nyomda vezetői posztjá-
ra, ám nem tellett sok időbe,
hogy rájöjjön, nem igazán ve-
zetői alkat. A kínlódás úgy há-
rom évig tartott, amikor a Nép-
szabadsághoz hívták terve-
zőszerkesztőnek.

Mondjuk úgy, hogy a leg-
rosszabb korban volt – már
negyvenes évei közepén járt –,
amikor technológiaváltás tör-
tént a lapnál, elektronizálták a
tördelőszerkesztést. – Egészen
kiütött a dolog – fogalmazza
meg a felmondást követő lelki-
állapotát, ami akár szó szerint is
érthető, hiszen hónapokig volt

betegállományban. Azután kö-
vetkezett a munkanélküliség hi-
vatalos időszaka, aminek anyagi
gondjait több, heti-, kétheti lap
tördeléséért kapott honoráriu-
ma enyhítette. Majd ezek a
munkák is elfogytak.

A gyűjteményéhez nem
akart nyúlni, de – legalább vigá-
szul – jó lett volna egy-két
újabb szerzemény. Nekiállt
szisztematikusan szelektálni,
mi az, amitől legkisebb szívfáj-
dalommal tud megszabadulni.
Ezeket kezdte az ismeretségi
körén keresztül árulni vagy cse-
rélni. 1995-öt írtunk, és akkor
már volt neve a műgyűjtőszak-
mában, hiszen a birtokában lé-
vő képek nemegyszer kiállítá-
sokon is szerepeltek. Talán egy
évebe tellett, mire megfogalma-
zódott benne: lehet, hogy az ed-
digi hobbi nyújtana kiutat. Vi-
dédi galériás barátaival kibérel-
tek egy helyiséget a belváros-
ban, egy nagygyá nőtt magyar
vállalkozás tulajdonát. Pár hó-
nap után kiderült, hogy ez az
ügyvezető magánbiznisze volt.

– Percek alatt utcára kerül-
tünk – sóhajtja, nem is annyira a
beleölt pénzt siratva, ami azért
nem volt olyan sok, mint inkább
azt, hogy bárki azt gondolhatta,
valami nincs rendben velük. Ez
ugyanis bizalmi szakma, a sza-
vahihetőség legalább annyit ér,
mint a szakértelem. A kérdésre,
hogy őt becsapták-e valaha,
mosolyogva rázza a fejét. – Kér-
dezni kell, ha az ember bizony-

talán. Én ezt harminc év után sem resteltem – jegyzi meg –, ha az ember többektől kér véleményyt, és azoktól, akiktől tájékozódni érdemes, minimalizálja a kockázatot.

A lakásárak akkor még a padlón voltak a Belvárosban, így jött az ötlet, hogy a műtárgy-kereskedelem centrumában – ahova ifjúkori nosztalgiai is vonzották –, a Falk Miksa utcában kellene egy lakást venni, mert üzlethelyiségre azért nem volt pénze. Azt is tudta, hogy igazán nagy galériás alig ha lesz, mert ahhoz, hogy a

presztízsvásárlókat – a nagy nevekre vadászó úrgazdagokat – magához vonzza, soha nem lesz elég tőkéje. Ő a kismesterek galériása lehet, számolva azzal, hogy a megcélzott vásárlóközönség a legnehezebb klientúra: az igényes értelmiségiek, akik alkalmanként legföljebb pár százezer forint elköltesését engedhetik meg maguknak, azt viszont nagyon meg-

fontolják, hogy mire vagy kire adják ki ezt a pénzt. Ahhoz azonban, hogy valakinek neve legyen ebben a szakmában, időről időre fel kell magára hívnia a figyelmet, nem elég, ha a képei között gubbasztva várja a vevőket. Felelevenítette hát a KUT – Képzőművészek Új Társasága – két háború közötti tárlatsorozatát, amelyet a korabeli kritika nemegyszer fanyalogva fogadott, de tagjainak jó része – *Barcsai Jenő, Dési Huber István* vagy *Kmetty János* – mára klaszszikussá vált.

Nemrég nyílt meg a Merítés a KUT-ból című sorozat tizedik kiállítása, és – nem kis elégtellel említi – ennek köszönheti a magyar újságírók műgyűjtő szakosztályának „Ezüst Mókus” díját. – Szó nincs arról, hogy a tárlatrendezés üzlet lenne – oszlat el egy tévhitet, csak a biztosítás, amit a többségében kölcsönkapott képekre kötni kell, egy vagyon. De egy-egy ilyen alkalom tényleg ünnep, és ünnepekre szükség van.

Bizonyára ezért is száll be olyan lelkesen akár a Falk Miksa utcai fesztiválba, akár a Műgyűjtők éjszakájába, ami most november 16-án lesz újra. Ilyenkor sátrat állít, műsorokat ad parányi, utcai galériája előtt, amelyre – élettársa segítségével – 2001-ben sikerült szert tennie. Programsorozatban gondolkodik „Daléria” címmel, amelyen zenével párosítja a műalkotásokat. A közelgő rendezvényen pedig az idén 85 éves *Kaján Tibor* rajzai adják a fő attrakciót.

Az ünnepnapokhoz persze túl kell élni a hétköznapokat. Ami nem mindig egyszerű. – Ügyesen kell lavírozni a jégtáblák közt – jellemzi a normál ügymenetet, aminek része, hogy tisztességes ember nem marad el az alkalmazottja bérével, és pontosan fizeti a számláit. Pedig néha hét számra egyetlen vevő sincs. Ami nem jelenti azt, hogy ne térnének be az üzletbe. Csak vásárolni nincs olyan gyakran pénzük. Amikor viszont már szinte reménytelennek tűnik a helyzet, akkor történik egy kisebb csoda: például befogadják egy aukcióra valamelyik eladásra szánt darabot. – Ennek sajátos pszichológiája van, az aukción akár háromszoros áron is elkel az a festmény, amit hónapokig hiába kínáltam jóval olcsóbban.

A jövőtől sem vár sokkal többet, mint azt, hogy kicsit görcsmentesebben élhesse meg a mindennapokat, és közben azért tartani tudja a színvonalat. Meg mit is kíván még? Talán azt, hogy a padon – amit nyáron szokott kirakni az üzlet elé – mindennap pihenjen meg, úgy, mint eddig, egy-egy értelmes, érdekes vendég vagy jó barát.

A tulajdonos parányi galériájában Fotó: Szabó Bernadett